

Ruilhandel

L. Polman

Toen het filmpje van de Uruguayaanse blauwhelmen opdook op *YouTube*, keek niemand vreemd op. In Haïti was al eerder een jongen verkracht door soldaten van de VN-missie MINUSTAH. Drie jaar geleden waren Pakistanen de schuldigen. Dát verhaal bleef binnenlands, maar deze keer was de misdaad met mobieltjes gefilmd, door die blauwe sukkels zelf nota bene. In een Engelse krant werd gesuggereerd dat dit wel eens 'MINUSTAH's Abu Ghraib' zou kunnen worden en een hoofdredactioneel commentaar in de Uruguayaanse krant *El Pais* repte van een 'nationale schande'.

Ik ging deze week met een Haïtiaanse journalist naar de *crime scene*, het suffige, hete havenstadje Port Salut op vijf uur rijden van de hoofdstad Port-au-Prince. Het verhaal was treurig en banaal tegelijkertijd. Het slachtoffer, de 18-jarige Johnny, arm als een luis, woonde met zijn familie in een hutje van stro, tot een lokale NGO een huis van cementblokken voor ze bouwde. Dezelfde organisatie subsidieerde Johnny's schoolgeld, tot hij 18 werd en uit het hulpprogramma werd weggestreept. Zoals zoveel Haïtiaanse kinderen ging Johnny zwerven en rond het VN-kamp hangen.

Thuis zijn de meeste Uruguayaanse vredes-soldaten ook arm, maar in Haïti zijn ze *big shots*. Ze rijden in grote witte tanks en zwaaien trots met machinegeweren. Maar veel cash hebben de Uruguayanen niet, dus ze dreven ruilhandeltjes met de lokale bevolking: VN-rantsoenen voor sigaretten, drugs en seks. Ten minste een dozijn meisjes in Port Salut, de jongste 16 jaar, raakte zwanger van Uruguayanen. 'Ti Minustahs' worden de baby's genoemd, kleine Minustah-tjes. *Transactual sex* heet het in VN-jargon wat de Uruguayanen deden: seks eisen in ruil voor eten. Voor de ontvangende kant heet het *survival sex*.

Niet alleen buitenlandse militairen maken misbruik van de armoede. Begin september stuurde Oxfam vijf *expat*-medewerkers weg uit

Haïti. Oxfam wil niet vertellen waarom precies, maar het ging om *misconduct*. Wangedrag maakt kennelijk zozeer deel uit van de internationale hulpinspanning voor Haïti, dat het boekje *Creools op reis* er handige zinnestjes aan besteedt. Natuurlijk staat 'Is uw tent droog?' erin (Èske tant ou a sèk?), want een half miljoen aardbevingsslachtoffers woont nog steeds in tenten, maar ook kan ik opzoeken hoe je 'You need not have sex with people for free food' in het Creools zegt: 'Ou pa oblije kite moun fè bagay ak ou pou manje ou dwe resevwa gratis'. Verschrikkelijke visioenen krijg ik bij de frase 'Do not give up your children to others for food'.

Moeders in Port Salut waarschuwden hun kinderen de VN-basis te mijden omdat het er niet pluis was, maar ook in Haïti willen kinderen niet luisteren. Ook Johnny niet: eind juli, bij de poort van de basis, werd hij door een groepje soldaten vastgegrepen, geslagen en de basis binnengesleurd. Twee mannen verkrachtten de jongen terwijl de anderen joelend en lachend hielpen hem vast te houden. Vier militairen werden naar Uruguay teruggestuurd en zullen waarschijnlijk zwaar gestraft worden. Het is de Uruguayanen die in Port Salut achterbleven verboden om nog te joggen op het strand of de nacht bij vriendinnetjes thuis door te brengen.

De weerzin tegen MINUSTAH groeit, helemaal sinds oktober 2010, toen de cholera-uitbraak gelinkt werd aan vervuild water uit de basis van Nepalese blauwhelmen. Deze week nog belandde ik bijna in een spontane anti-MINUSTAH demonstratie in Port-au-Prince. Een VN-Land Rover, met een nietsvermoedende VN-diender achter het stuur, werd plots bekogeld. Met rokende banden spoot hij terug naar UN-HQ om het incident te rapporteren. 'Help!' is: 'Sekou!', 'Yap voye kokoye!' is: 'Ze gooien met kokosnoten'. Slechts één autoruit sneuvelde. Hoe lang het duurt voordat de Haïtianen écht raak gaan gooien is onderwerp van veelgevoerde discussie. ■